

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

***Doto dunnei* en *Eubranchus vittatus*: kandidaten voor de Nederlandse zeenaaktslakkenfauna**

Lodewijk van Walraven & Rob Dekker

The marine slugs *Doto dunnei* and *Eubranchus vittatus* were found in a small harbour on the Dutch Wadden island Texel. The slugs were recovered from the hydroid *Kirchenpaueria pinnata* that was growing on a floating bunch of the seaweed *Sargassum muticum*. Both species of slugs cannot yet be incorporated in the Dutch marine malacofauna.

Begin september 2011 werd door Lodewijk van Walraven in het haventje van het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Zee (NIOZ) op Texel een pluk Japans bessenwier (*Sargassum muticum*) verzameld. Op het Japanse bessenwier groeide o.a. de hydroïdpoliep *Kirchenpaueria pinnata*. Op die hydroïdpoliep werden twee naaktslakken aangetroffen die door Rob Dekker gedetermineerd werden als: *Doto dunnei* Lemche, 1976 en *Eubranchus vittatus* (Alder & Hancock, 1842). Deze naaktslakken waren nog niet eerder in Nederland waargenomen.

Doto dunnei

Deze naaktslak kan tot 2,5 cm lang worden. Op het brede, doorzichtig witte lichaam staan zeven of acht paar cerata (uitsteeksels met tuberkels; afb. 1). Kenmerkend voor de soort is dat de zwartrode stippen behalve op de uiteinden van de tuberkels ook op het overige oppervlak van de cerata kunnen zitten. Bij de kleinere exemplaren was dit echter slecht zichtbaar. Op het lichaam staan in groepjes gerangschikte roodbruine of zwarte spikkels. De rhinoforen, tasters aan de voorzijde van het lichaam, bezitten een wat breder uitlopende schede die eveneens roodbruine of zwarte spikkels heeft en die langer is aan de voorkant.

Afb. 1. *Doto dunnei*. Foto: Lodewijk van Walraven.

Doto dunnei voedt zich exclusief met de hydroïdpoliep *Kirchenpaueria pinnata*. De witte eistrengen worden als een spiraaldraad eveneens op deze hydroïdpoliep afgezet (afb. 2).

Deze soort is bekend van de westkant van Groot-Brittannië en uit Het Kanaal. Verondersteld wordt dat de tros Japans bessenwier met de hydroïdpoliep ergens in dat gebied op drift is geraakt en door wind en stroming naar Texel is getransporteerd.

Afb. 2. *Doto dunnei*, juveniel exemplaar en eisnoer.
Foto: Lodewijk van Walraven

Eubranchus vittatus

Deze naaktslak kan maximaal 2 cm lang worden. Het lichaam is grijs-wit met verspreide groepjes van groenige of bruine vlekjes. Het lichaam is dicht bezet met cerata die geen tuberkels dragen (afb. 3 en 4). De cerata hebben een witte band bij het uiteinde en 1-3 groene of bruine banden daaronder. De rhinoforen lopen taps toe, hebben uiteinden met witte vlekjes en daaronder een groene of bruine band.

Ook *Eubranchus vittatus* voedt zich uitsluitend met de hydroïdpoliep *Kirchenpaueria pinnata*. De eieren worden op deze hydroïdpoliep als een wit snoer in de vorm van een schaalpje afgezet. Het 'schaalpje' wordt met de basis aan de steel van de poliep vastgemaakt.

Eubranchus vittatus komt voor van Noord-Spanje tot Noorwegen. De soort is ook bekend van Groot-Brittannië.

Afb. 3. *Eubranchus vittatus*.
Foto: Trinity College Dublin, beschikbaar gesteld via WoRMS.

Afb 4. *Eubranchus vittatus*. Foto: Lodewijk van Walraven.

Autochtoon of allochtoon?

In de vorige eeuw werden mariene mollusken “die langs natuurlijke weg (bijvoorbeeld op drijvende voorwerpen) op onze kust belanden” meteen ingelijfd in de Nederlandse mariene malacofauna (Entrop, 1959). Tegenwoordig worden mollusken daar pas toe gerekend als er minimaal één betrouwbare waarneming van een ‘autochtoon’ levend exemplaar in de Nederlandse wateren bekend is. Met autochtoon wordt bedoeld: ter plekke levend, dus niet aangespoeld op het strand

en niet aangevoerd van elders. Maar als aangevoerde soorten zich in de Nederlandse wateren weten te vestigen en uitbreiden, worden ze wel als onderdeel van de Nederlandse fauna beschouwd (persoonlijke mededeling Sylvia van Leeuwen). Op grond van deze definitie zijn de beide soorten naaktslakken alleen nog maar kandidaat-leden van de Nederlandse mariene malacofauna. Hopelijk kan op korte termijn worden aangetoond dat ze ook ergens binnen de Nederlandse Exclusieve Economische Zone (het Nederlands Continentaal Plat) (EEZ/NCP) leven.

Referenties

- Encyclopedia of Marine Life of Britain and Ireland: www.habitats.org.uk/marinelife/species.asp?item=W15160
- ENTROP, B. (1959): Schelpen vinden en herkennen. – Zutphen: Thieme & Cie.
- Natuurbericht: www.natuurbericht.nl/?id=6681&cat=strand_en_zee (geraadpleegd op 26-10-2011)
- The Sea Slug Forum: www.seaslugforum.net (geraadpleegd op 26-10-2011)
- WoRMS: World Register of Marine Species: www.marine-species.org/aphia.php?p=taxdetails&id=139634

Deze bijdrage is grotendeels gebaseerd op het hierboven geciteerde Natuurbericht.

Adressen van de auteurs

Lodewijk van Walraven
Postbus 59
1790 AB Den Burg (Texel)
lodewijk.van.walraven@nioz.nl

Rob Dekker
Postbus 59
1790 AB Den Burg (Texel)
rob.dekker@nioz.nl

Een website “must see”:

Een website die U echt even moet zien, gaat over een grote bivalve, *Panopea generosa* (Gould, 1850), Engelse naam Pacific Geoduck, die voorkomt aan de Amerikaanse westkust.

Geheel toevallig stuitte ik op deze website van Pharyngula: [Http://scienceblogs.com/pharyngula/2010/01/marys_monday_metazoan_i_wonder.php](http://scienceblogs.com/pharyngula/2010/01/marys_monday_metazoan_i_wonder.php)

Lees vooral óók de reacties (bijna 50 !) en lig, evenals ik, soms dubbel van de lach!

Arie W. Janssen

